

VLAAMSCH-BELGISCH VERBOND, vereniging van Vlaamse uitgewekenen onder voorzitterschap van Frans van Cauwelaert, gesticht in Den Haag op 30 april 1917.

Julius Hoste (jr.), lid van het hoofdbestuur, was met Van Cauwelaert de feitelijke leider van het Verbond. Het moest niet alleen het flamingantisme vormgeven maar ook dienen om de activistische invloed tegen te gaan (activisme), al ging het Verbond volgens mensen als Leo van Puyvelde in dat laatste niet ver genoeg. Het programma omvatte de eis van gelijkheid in rechte en in feite van Vlamingen en Walen, de erkenning van Vlaanderens taaleenheid, de afwijzing van buitenlandse inmenging in de Vlaamse kwestie, de weigering van Duitse hulp voor taalhervormingen, de afwijzing van elke taalhervorming die België's bevrijding zou belemmeren. Het Verbond richtte in tal van vluchtelin-

genkampen en steden afdelingen op, die zich vooral toelegden op cultureel vormingswerk. Op 4 maart 1918 werden op een landdag de basisprincipes van de vereniging vastgelegd: vernederlandsing van het onderwijs in Vlaanderen, indeling van het leger in Vlaamse en Waalse "eenheden", vernederlandsing van de openbare besturen (bestuur) en van het rechtswezen (gerecht) en aanpassing van de centrale besturen. Het was de kern van het latere zogenaamde **minimumprogramma**. Bij de bevrijding telde het Verbond 7500 leden.

De actie van het Vlaamsch-Belgisch Verbond werd na de oorlog voortgezet door het **Algemeen Vlaamsch Verbond** en de **Katholieke Vlaamsche Landsbond (passivisme)**.

LITERATUUR: Uit het archief van Frans van Cauwelaert 1, *Gedenkschriften over Vlaamse Beweging en Belgische Politiek 1895-1918*, met inleiding en aantekeningen door R. de Schryver, 1971; – L. Vandeweyer en R. Nijssen, "Un véritable nid d'activistes". De Hasseltse ambtenaren van Financiën in de vuurlinie van de Vlaamse strijd 1918-1920', in *Limburg*, nr. 4 (1994), p. 193-215.

ROZEMIE STEYAERT* EN LUC VANDEWEYER